

Oversigt med de forskellige sten på bingopladerne

Sedimentære bjergarter (det vil sige dannet i havet)

SANDSTEN

Dannet i havet. Sand senere sammenkittet med en cement. Cementen kan ved en opløsning, der er sivet gennem sandet eller opløste sandkorn på grund af højt tryk fra overliggende aflejringer. Det er muligt at se lagdeling og kort i forskellige størrelser.

FLINT, SORT

Dannet ved udfældning i hulrum i kalksten. Det har samme sammensætning som flere andre mineraler, blandt andet som kvarts. SiO_2 kommer fra mikroorganismer, der levede i havet. De havde skelet af kisel (SiO_2). Mange forsteninger består af flint. Fx forstenet søpindsvin.

SANDSTEN (se ovenfor)

Her er det også muligt at se lodrette gravegange, der bryder lagdelingen.

LER-JERNSTEN

Den er dannet på samme måde som sandstenen, men af helt finkornet ler. Ler findes på dybt vand, hvor der ikke er store bølger. Lers-
stenen er sammenkittet af en jernopløsning.
Overfladen er rustfarvet.

SANDSTEN (se ovenfor)

Læg mærke at at det er muligt at skelne hvert enkelt sandkorn, det er typisk for en sandsten.

SANDSTEN (se ovenfor)

Her er det også muligt at se lodrette gravegange, der bryder lagdelingen.

KALKSTEN

Dannet ved udfældning af kalk. Kalken kommer fra opløste skaller af mikroorganismer i haven. Det er muligt at finde mange forskellige forsteninger i kalken. Her kan man se en stilk af en sølilje.

SKIFFER / LERSTEN

Dannes på dybt vand. En skiffer er lagdelt og består af ler. Det er muligt at finde forsteminger / aftryk i skiffer. Her ses graptolit, der er et kolonidyr.

Magmatiske bjergarter

(det vil sige dannet ved opsmeltning f.eks. i eller under en vulkan)

GRANIT

Vulkansk oprindelse. Dannet dyb under vulkanen. Der ses kort af mineralerne: Kvarts, feltspat og biotit (glimmer). Denne er en ledeblok fra Bornholm, men der findes mange forskellige granitter fra forskellige steder i blandt andet Sverige og Norge.

GRANIT (se ovenfor)

PEGMATIT

Restsmelta, der ofte findes størknet i sprækker og gange. Det består af de lettere mineraler som kvarts og feltspat.

KINNEDIABAS

Vulkansk oprindelse. Indeholder mørke mineraler. Plettet udseende. Ledeblok fra midtsverige.

RHOMBEPORPYR

Vulkansk oprindelse. Homogen matrix (mørkt) og lyse kort af feltspat. Ledeblok fra Oslofjorden. Matrix og udviklingen af korn i en porfyr kan sige noget om størkningsforløbet. Nogle mineraler dannes ved bestemte temperaturer.

RØD ØSTERSØ-KVARTS-PORFYR

Vulkansk oprindelse. Kort af kvarts og feltspat i rød matrix.

Metamorfe bjergarter

(det vil sige at de har være udsat for høje temperaturer og/eller tryk)

	<p style="text-align: center;">GNEJS</p> <p>Metamorfe oprindelse. Det kan både være en granit eller lagdelt sandsten, der efterfølgende er udsat for højt tryk og temperatur. Ved den metamorfe proces ændres orienteringen af mineralkorn i forhold til hver trykket kommer fra. Den metamorfe proces ændrer i nogle tilfælde også mineralerne i stenen.</p>
	<p style="text-align: center;">GNEJS (se ovenfor)</p>
	<p style="text-align: center;">GNEJS (se ovenfor)</p>
	<p style="text-align: center;">GNEJS (se ovenfor)</p>
	<p style="text-align: center;">ØJE-GNEJS (se ovenfor)</p> <p>Den metamorfe proces har vredet lagene over, så det fremstår som øjne.</p>
	<p style="text-align: center;">FORVITRET GRANIT</p> <p>En granit udsat for kræfterne på jordoverfladen (vind og vejr). Vand er trængt ind i stenen og nogle af mineralerne omdannes. F.eks. omdannes feltspatterne til kaolin, der er et ler-mineral.</p>